

ISSN: 2636-848X

**Türk Spor Bilimleri
Dergisi**
Türk Spor Bil Derg

Cilt 1, Sayı 2
Ekim 2018, 49-57

**The Journal of Turkish
Sport Sciences**
J Turk Sport Sci

Volume 1, Issue 2
October 2018, 49-57

Murat KOÇYİĞİT¹
Gizem ÖZEL²

¹ Necmettin Erbakan Üniversitesi
Turizm Fakültesi
E-mail: mkocyyigit@konya.edu.tr

² Necmettin Erbakan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
E-mail: ozellgizem@gmail.com

Geliş Tarihi : 03.09.2018

Kabul Tarihi: 12.10.2018

ORJİNAL ARAŞTIRMA
ORIGINAL RESEARCH

Sosyalleşme ve Empati Eğilimi Arasındaki İlişkinin Rekreatif Faaliyetler Bağlamında İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma

Özet

Rekreatif faaliyetler, bireyin kendisiyle, diğer insanlarla ve toplumla barışık, uyumlu ve dengeli bir ilişki kurmasına yardımcı olmaktadır. Bireylerin diğer insanları anlaması ve onlarla duygudaşlık kurmasında rekreatif faaliyetlerinin önemi büyüktür. Bireyin yaşamı boyunca devam eden sosyalleşme sürecinde, kişinin kendini tanıması ve benliğinin farkına varmasında aile ve yakın çevresiyle gerçekleştirmiş olduğu rekreatif faaliyetler büyük önem taşımaktadır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı; rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmenin bireyin empatik eğilimi üzerindeki etkisini tespit etmektir. Bununla birlikte çalışmanın bir diğer amacı ise bireylerin demografik değişkenlerle empatik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını analiz etmektir. Bu bağlamda Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencileri (n=256) üzerinde uygulanan anketin verileri kullanılarak değişkenler arasındaki ilişkiler test edilmiş ve kuramsal olarak ortaya konan hipotezler sınanmıştır. Ayrıca çalışmanın analizinde, tanımlayıcı istatistikler, fark testleri, rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme değişkeni ile empatik eğilim değişkeni arasındaki ilişkiyi ve etki düzeyini ölçmek amacıyla sırasıyla korelasyon analizi ve regresyon analizi kullanılmıştır. Araştırma neticesinde rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme değişkeni ile bireyin empatik eğilimi arasında pozitif, 0,456 kuvvetinde, anlamlı (p=0,000) bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca yapılan regresyon analizi sonucunda rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmenin bireyin empatik eğilimi üzerinde doğrudan ve anlamlı ($\beta=,456$; $p=0,000$) bir etkisinin olduğu sonucuna da ulaşılmıştır. Bu doğrultuda bireylerin rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmelerinin, diğer insanlarla kurmuş oldukları iletişimin, empatik eğilimlerini anlamlı düzeyde etkilemesi, çalışmanın önemli bulguları içerisinde yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyalleşme, empati, rekreatif faaliyetler, iletişim, davranış

The Relationship Between Socialization and Empathy Tendency in the Context of Recreational Activities: A Research on University Students

Abstract

Recreational activities help the individual to establish a reconciled, adaptable and balanced relationship with himself or herself, with other people and with the community. Recreational activities are of highly importance about the fact that the individuals understand other people and empathize with them. In the process of socialization which continues throughout the life of the individual, recreational activities that a person carries out with the family and the immediate environment are very important in respect of self-knowledge and self-awareness of the individual. Accordingly, the aim of the study is to determine the effect of socializing through recreational activities on the individual's empathic tendency. In addition to this aim, another aim of the study is to analyze whether there is a meaningful difference between demographic variables and empathic tendencies of individuals. In this context, the relations between the variables were tested using the data of the questionnaire applied on the students of Necmettin Erbakan University (n=256) and hypotheses revealed theoretically were checked. Moreover, in the analysis part of the study, correlation analysis and regression analysis were used to measure the relationship and the effect level between descriptive statistics, difference tests, the socialization variable through recreational activities and the empathic tendency variable. As a result of the research, it was determined that there is a positive, in the force of 0.456, and meaningful (p=0,000) relationship between the socialization variable through recreational activities and the empathic tendency of the individual. Besides, as a consequence of the regression analysis applied, it was inferred that socialization through recreational activities has a meaningful and directly ($\beta=,456$; $p=0,000$) impact on the empathic tendency of the individual. In this respect, the socialization of individuals thorough recreational activities, the contact they made with other people and the fact that it affect their empathic tendencies are among the important findings of the research.

Keyword: Socialization, empathy, recreational activities, communication, behaviour

Atf için; Koçyiğit, M., ve Özel, G. (2018) Sosyalleşme ve empati eğilimi arasındaki ilişkinin rekreatif faaliyetler bağlamında incelenmesi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Türk Spor Bilimleri Dergisi*, 1(2), 49-57.

Bu çalışma, 21-23 Nisan 2017 tarihleri arasında gerçekleştirilen 4. Uluslararası Spor Bilimleri, Turizm ve Rekreasyon Öğrenci Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

GİRİŞ

Bu çalışmada rekreasyon ve empati konularıyla ilgili bir literatür taraması yapılmış olup, empatinin rekreatif faaliyetlere katılmadaki etkisi saptanmaya çalışılmıştır. Bu araştırma, yaşam hareketliliğinin en yüksek olduğu üniversite dönemindeki bireylerin, empatik eğilim sürecini tamamlayabilmelerinde rekreasyon etkinliklerinin rolünün ortaya konulması açısından önem taşımaktadır.

Rekreasyon, bireyin özgür zamanında zevk almak ya da bazı fiziki, toplumsal ve duygusal davranışları kazanmak için yaptığı etkinlikler ya da deneyimlerdir (Kılbaş, 2004: 14). Her insan, biyolojik bir organizma olduğu kadar toplumsal bir varlık, bir kültür taşıyıcısı ve içinde yaşadığı toplumun bir ürünüdür. Kuşkusuz, toplum da kültür de ancak insan davranışlarıyla kendini göstermekte ve bu davranışları sayesinde var olmaktadır. Her insan bir grup içinde doğmakta ve toplumsal niteliklerini bu grupta kazanmaktadır. Bir toplumun yaşam biçimleriyle, o toplumda yaşamak için gereken bilgiler ve değerler, gruplar aracılığıyla bireye aktarılmaktadır. Bu bilgi ve değerlerin benimsenmesiyle birey, belli bir toplumun üyesi olma niteliği kazanmaktadır. Doğan (2008) sosyalleşmeyi insanın; tecrübelerinin ışığında, kişiliğinin doğal yapısı ile yaşadığı toplumun sosyokültürel öğelerinin benimsendiği ve kişiliğinin farkına vardığı, bunun yanı sıra anlamlı sosyal görevlerle yaşamak zorunda olduğu toplumsal çevreye uyumunu sağlayan bir süreç olarak görmektedir. Yetim (2011) rekreasyon kavramından bahsederken onun sosyalleştirici gücünü ön plana çıkarmak gerektiğini ifade etmektedir. Bucher ve Bucher (1974) rekreasyonu, 'insanın öz benliğine uygun ve yapmaktan zevk aldığı toplumsal, kültürel ve sportif faaliyetlere katılarak, günlük yaşamın sıkıcılığından kurtulması ve başka insanlarla etkileşerek toplumsal bir kişilik kazanması' şeklinde tanımlayarak kavramın sosyalleştirici yönünü vurgulamaktadır. Empati, insanın kendini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygu, düşünce ve davranışlarını anlamasıdır. Empati, olaylara başkalarının açısından bakabilme yeteneğini ifade etmektedir. İletişim ilişkisi içerisine giren bir yönetici de göndereceği mesajı formüle etmeden önce, olayları mesajı alacak olanlar açısından inceleyebilmelidir (Koçel, 2010: 542).

Rekreasyon faaliyetleri, ister tek başına ister kolektif olarak yapılsın, bireylerin sosyalleşme ihtiyaçlarını tatmin etmektedir. Bunun yanı sıra, bu faaliyetler bireylerin çocukluk döneminden, gelişim, hatta yetişkinlik dönemine kadar kişiliğini ve toplumsal normların öğrenilmesini beslemektedir. Empatik eğilimlerin bireylerin rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmesi üzerinde büyük etkisi vardır.

Çalışmanın birinci bölümünde rekreasyon ile ilgili literatür taraması yapılmıştır. İkinci bölümde ise empati ile ilgili kuramsal açıklamalara yer verilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise Empatik Eğilim Ölçeği kullanılarak bir alan araştırması yapılmıştır. Bu araştırma ile rekreasyon ile, kişilerin günlük yaşamındaki empati kurma eğilimleri ölçülmüştür. Likert türü bir ölçek olarak hazırlanan ve 44 maddeden oluşan Empatik Eğilim Ölçeğinin, kişilerarası iletişimde ve halkla ilişkilerde, bireylerin ikna etme ve ikna olma sürecinde etkili olan yargıların empatik eğilim sürecine katkısının olup olmadığını belirlemeye yönelik bir alan araştırması yapılmıştır.

KURAMSAL ÇERÇEVE

Rekreasyon

Rekreasyon, bireylerin ya da toplumsal kümelerin boş zamanlarında gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici ve eğlendirici etkinlikler anlamını taşımaktadır. Rekreasyonun, yeniden yaratma anlamındaki klasik yaklaşımını göre; rekreasyon kişiyi zorunlu iş etkinliklerinden sonra yenileyen, dinlendiren ve gönüllü olarak yapılan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Modern anlamda bir sosyal kurum, bilgiler topluluğu ve profesyonel bir çalışma alanı olarak rekreasyon; işten bağımsız, kendi içinde değerli olan, kişinin pek çok önemli ihtiyacını karşılayan dolu ve mutlu bir yaşam aracıdır. Bu yaklaşımla rekreasyon, en yaygın olarak, insanların gönüllü olarak boş zamanlarında katıldıkları ve kişisel olarak doyum sağladıkları aktiviteler olarak tanımlanabilir. Rekreasyon, insanların temel ve çağdaş bir ihtiyaçları olarak nitelendirilirken, insanın boş zamanı için değerli olan faaliyetlere eğitimleri, imkânları ve danışmanlık hizmetlerinin tamamını kapsamaktadır. (Karaküçük, 1999: 55-60). Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır. Özgürlük

hissi vermelidir. Faaliyetlere devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamalıdır. Rekreasyon boş zamanda yapılır. Her yaştaki ve cinsteki insanların faaliyetlere katılımlarına imkân verir. Rekreasyon faaliyetlerinde“ inisiyatif” kişinin kendisine bırakılmalıdır. Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir. Rekreasyon kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkân sağlayıcı faaliyetler içermelidir. Rekreasyonun her kişiye göre bir amacı vardır, Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması beklenir, Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine ahlaki ve manevi değerlere uygun olmalıdır (Karaküçük, 1999: 67).

Rekreasyon kavramı çok geniş bir kavram olduğundan rekreatif etkinliklerdeki aktiviteler boyunca bireylerin davranışları ve beklentileri farklılıklar gösterebilir. Rekreasyon, katılımcıların ilgileri ve yaratıcılıkları kadar çok çeşitlilik gösterir. Bu çeşitlilik gösteren aktivitelere anaokulundan emeklilik dönemine kadar her yaşta ve engellilerden ya da hastalık nedeniyle emekli edilmiş her kesimden insanlar katılabilmektedir. Bu aktiviteler içinde seyirci olarak (pasif katılımcı) spor müsabakaları izlenebilir ve grup ya da bireysel etkinlikler yapılabilir (aktif katılımcı) ayrıca profesyonel bir hizmet satın alınabilir veya bir lider önderliğinde katılımcı olunabilir (Özbey ve Çelebi, 2011: 241-270).

İçinde rekreasyon ihtiyacı bulunan insan ihtiyaçlarının giderilmemesi durumunda her şeyden önce mutsuz olur. İnsanların amacı, en şiddetlisinden başlayarak ihtiyaçlarını gidermektedir. Bu amaçlara ulaşamadığı takdirde insanlarda bir takım sosyal ve psikolojik problemler doğabilir. Ancak hiç kimse hiçbir zaman hedefine tam olarak ulaşamaz. Çünkü her zaman yeni arzular ortaya çıkar (Berne, 1988: 78).

Rekreasyon kavramından bahsederken onun sosyalleştirici gücünü ön plana çıkarmak gerekmektedir. Bucher ve Bucher (1974) Rekreasyonun tanımında ifade ettiği gibi bireyin kişilik yapısına uygun olan ve yapmaktan haz aldığı faaliyetlere katılarak serbest zamanını en iyi şekilde değerlendirmesi ile sosyal bir bütünlük sağlamaya çalışmasıdır. Bu durumda rekreasyonun kişiyi sosyalleştirdiğini ifade etmektedir.

Hayat boyu devam eden sosyalleşme sürecinde bireyin kendini tanıması ve kimliğinin oluşmasında aile ve arkadaş grupları önemli rol oynamaktadır. Sosyalleşme bireyin kişiliğini kazanma süreci olarak, arkadaşlık, aile, çevre ilişkileri, medya araçları, kültür, sanat, spor, müzik uğraşları gibi pek çok sosyalleşme etmenleri ile ilişki içinde gerçekleşmektedir. Bu süreç aynı zamanda bireyin statü açısından kazanımlar elde edebileceği ortamların oluşmasına zemin yaratabilmektedir (Demir ve Babat, 2012: 914-916).

Kılbaş (2004)'a göre rekreasyon, bireylerin kendileriyle, başkalarıyla ve toplumla barışık, uyumlu ve dengeli bir yapıya ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Böylelikle insanların uyumsuz olarak görülen bazı davranışlarını söndürerek, bu davranışların uyumlu davranışlar şekline dönüşmesine katkı sağlayabilmektedir.

Karaküçük (2005)'e göre ise rekreasyon fiziki sağlık gelişimi kazandırır, ruh sağlığını korur, insanları sosyalleştirir, Yaratıcı gücü geliştirir, bireysel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar, çalışma başarısı ve iş verimini artırır, ekonomik hareketi geliştirir, insanı mutlu eder, toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar. Demokratik toplumun yaratılmasına imkân sağlar. İnsanların birbirleriyle olan ilişkilerinin düzenlenmesinde ve toplumsal kurallara uyulmasında rekreatif faaliyetler önemlidir.

Empati

Empati, insanın kendini karşısındaki insanın yerine koyarak onun duygu, düşünce ve davranışlarını anlamasıdır. Empati, olaylara başkalarının açısından bakabilme yeteneğini ifade etmektedir (Koçel, 2010: 542). Empati bir diğer ifade ile duygudaşlıktır. Bireylerin birbirlerinin duygularını anlayabilmesi ve kişinin, karşısındaki bireyin içinde bulunduğu durumları duygular aracılığıyla çözümlenebilmesidir.

Karşımızdaki kişinin rolüne girerek empati kurduğumuzda o kişinin rolünde kısa bir süre kalmalı daha sonra bu rolden çıkarak kendi yerimize geçebilmeliyiz. Aksi halde empati kurmuş sayılmayız. Empati kurmuş sayılmamız için karşımızdaki kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru olarak anlamamız gereklidir. Karşımızdakinin yalnızca duygularını anlamış olma yeterli değildir. Empati, empati kuran kişinin zihninde oluşan empatik anlayışın karşısındaki kişiye iletilmesi davranışdır. Karşımızdaki kişinin duygularını

ve düşüncelerini tam olarak anlasak bile anladığımızı ona ifade etmezsek empati kurma sürecini tamamlamış sayılmayız (Özodaşık, 2009: 168-169).

Dökmen (2004), bir kişinin karşısındaki ile empati kurabilmesi için gerekli olan öğeleri şöyle sıralamıştır:

- a) Empati kuracak kişi, kendisini karşısındakinin yerine koymalı, olaylara onun bakış açısı ile bakmalıdır.
- b) Empati kurmuş sayılmak için, karşıdaki kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru anlamak gereklidir. Karşıdakinin yalnızca duygularını ya da yalnızca düşüncelerini anlamak yeterli değildir. Burada empatinin iki temel bileşeninden söz edilir. Bunlar, empatinin bilişsel ve duygusal bileşenidir. Karşıdakinin rolüne girerek onun ne düşündüğünü anlamak, bilişsel nitelikli bir etkinlik (bilişsel rol alma/bilişsel perspektif alma), karşıdakinin hissettiklerinin aynısını hissetmek ise duygusal nitelikli bir etkinliktir (duygusal rol alma/duygusal perspektif alma).
- c) Empati tanımındaki en son öge ise, empati kuran kişinin zihninde oluşan empatik anlayışın, karşıdaki kişiye iletilmesi davranışdır.

Rekreatif Faaliyetlerle Sosyalleşme ve Empati

Kültür, yaşam tarzıdır. Toplum ise insanları ortak paydada bir araya getiren değerler bütünüdür. Bahar (2008), toplumu, bireyleri birbirine bağlayan, karşılıklı etkileşim halinde olan insanların oluşturduğu bir sistem ve aynı zamanda sürekli değişim içinde olan bir sosyal ilişkiler ağı olarak tanımlamaktadır. Yetim (2011)'e göre ise insanlar, yaşadığı toplumda davranışlarıyla kendini ifade etmekte ve bu davranışları sayesinde toplumun diğer fertlerinden ayrılmakta ve birey olarak toplum içinde var olmaktadır. Tüm bireyler, toplum içinde doğarlar ve toplumsal niteliklerini bu gruplarda kazanırlar. Bir toplumun yaşam biçimiyle o toplumda yaşamak için gereken bilgiler değerler, gruplar aracılığıyla bireye aktarılmaktadır. Bu bilgi ve değerlerin benimsetilmesiyle birey, belirli bir toplumun üyesi olma özelliğini kazanmaktadır. Dolayısıyla kültürel ve toplumsal etkileşim bireysel gelişimi sağlayan başat unsurlar arasındadır.

Bardakçı (2010), insanın doğası gereği sosyal olduğunu ve diğer bireylerle etkileşim gereksinimi içinde bir yaşam sürdürdüğünü ifade etmektedir. Bu gereksinimin temelinde bireysel yetilerini ortaya koyarak doyum sağlama isteği bulunmaktadır. Bireysel yetiler birey yalnızken anlamlı değildir. Bir topluluk içinde değer kazanmakta ve doyum sağlamaktadır. Karşılıklı etkileşim ve sürekli değişim içinde olan sistem sayesinde, insan kendisini diğer canlı türlerinden ayıran niteliklerini ortaya çıkarmakta, sosyalleşmekte, geliştirmekte ve kültürünü yaymaktadır

Sosyalleşme, insanın diğer insanlar ile karşılıklı etkileşimi sonucunda belirli bir toplumun; yapma, duyma ve düşünme biçimlerini öğrenme, benimseme süreci olarak tanımlanmaktadır (Atalay 2012: 959). Ertürk (2010)' e göre sosyalleşme, belirli sosyo – kültürel normlara ve beklentilere uyma davranışı oluşturarak toplumda yaşayan bireylerin uyma davranışı göstereceği varsayımından yola çıkarak bireyi biçimlendirmektir. İnsanların benzer davranışlar göstermesi kültürün insanları biçimlendirdiğini göstermektedir. Toplumdaki belirli bir kültürel yapı, toplumu oluşturan bireyleri etkileyerek bireylerin toplumsal ilgileri, istekleri ve ihtiyaçların şekillenmesine yol açmaktadır.

Rekreasyon faaliyetleri, bireyin dinamik sosyal çevrelere katılımı sağlayan bir sosyal faaliyet olması özelliğinden dolayı kişinin sosyalleşmesinde önemli bir role sahip olmaktadır. Tüm insanlar çocukken oyun, spor ve diğer aktiviteler ile sosyalleşmektedirler. Her türlü rekreasyon faaliyeti sosyal bir deneyim oluşturmaktadır (Yenigün ve Doğduay, 2012: 1014). Rekreatif faaliyetlere sadece katılarak değil aynı zamanda izleyerek de dâhil olmak sosyal algının gelişimine önemli katkılar sağlamaktadır. Özellikle kültürel ve sanatsal faaliyetlerin bizzat takip edilerek izlenmesi ya da spor faaliyetlerinin televizyon ya da saha ve salonlarda izlenmesi bile kişinin sosyalleşmesinde önemli rol oynayabilmektedir (Atalay, 2012: 960). Çaha (1999) özellikle sportif faaliyetlerin sadece spor yapanlar değil, izleyici kitleler arasında da önemli bir sohbet ve muhabbet konusu oluşturduğuna değinmektedir. Ayrıca birbirini hiç tanımayan insanlar bile futbol, basketbol ve voleybol gibi popüler branşlarda oynanan oyunlar üzerine sohbetler etmekte ve bu sayede

sosyal ortamlar oluşturarak ortak noktalarda birbirlerini etkilemektedirler (Yenigün ve Doğduay, 2012: 1013).

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme düzeylerinin, empatik eğilimleri üzerindeki etkisini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, üniversite öğrencilerinin rekreatif faaliyet seçimlerinde ve rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme çabalarında etkili olan faktörler ve bu faktörlerin bireyin empatik eğilimi ile olan ilişkisi belirlenmeye çalışılmıştır.

YÖNTEM

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın türü zamanı ele alış bağlamında kesitsel bir araştırmadır. Araştırma kapsamında söz konusu öğrencilerin tamamına ulaşmak zaman kısıtı, maliyet ve örnekleme ulaşım zorluğundan dolayı, araştırma olasılığa dayalı olmayan örnekleme türlerinden kolayda örnekleme yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın örneklem grubunu Necmettin Erbakan Üniversitesinde öğrenim gören 256 öğrenci oluşturmaktadır. 2017 yılı Şubat ve Mart ayları arasında araştırma kapsamında rastgele seçilen Necmettin Erbakan Üniversitesi öğrencileri ile yapılan görüşmeler sonucunda veriler elde edilmiştir. Yapılan analizler 256 anket formu üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan anket formu 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde: Dökmen (1988) tarafından geliştirilen “Empatik Eğilim Ölçeği”, Şahan (2007), tarafından oluşturulan “Rekreatif Faaliyetlerle Sosyalleşme boyutu” kullanılmıştır. Anket formları 44 maddeden oluşmaktadır.

Araştırma anket formu, Türkçe olarak hazırlanmıştır. Anket soruları hazırlanırken detaylı literatür çalışması yapılmış ve ankette bulunan sorular ile ilgili ulusal literatürde yayınlanmış ve yukarıda da belirtilmiş olan çalışmalardan yararlanılmıştır. Ölçeklerde yer alan ifadelerin tamamı 5’li Likert ölçeğine göre ölçeklendirilmiştir. Ölçek kapsamında hazırlanan ankette Likert ölçekli sorular, “Kesinlikle Katılmıyorum(1)”, “Katılmıyorum”(2), “Kararsızım(3)”, “Katılıyorum(4)”, “Kesinlikle Katılıyorum(5)” değerlerini ifade etmektedir. Araştırmanın analizlerinin gerçekleştirilmesinde istatistik paket programından yararlanılmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde ise istatistiksel paket programından faydalanılmış olup; katılımcıların cinsiyet, empatik eğilimleri arasındaki farklılığa bağımsız değişkenler t-testi analizi ile bakılmıştır. Ayrıca empatik eğilim değişkeni ile rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme değişkeni arasındaki ilişkiyi ve etki düzeyini tespit etmek amacıyla sırasıyla korelasyon ve regresyon analizleri yapılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyet, yaş, anne ve baba eğitim durumu ve aylık gelir durumlarına ilişkin demografik veriler yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri

Demografik Değişkenler	Değer	Frekans	Yüzde	Demografik Değişkenler	Değer	Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	123	48,0	Anne Eğitim Durumu	İlkokul	121	47,3
	Erkek	133	52,0		Ortaokul	53	20,7
	Toplam	256	100,0		Lise	58	22,7
				Üniversite	24	9,4	
				Toplam	256	100,0	
Yaş	16–20	124	48,4	Baba Eğitim Durumu	İlkokul	85	33,2
	21–25	126	49,2		Ortaokul	54	21,1
	26–30	4	1,6		Lise	70	27,3
	31+	2	,8		Üniversite	47	18,4
	Toplam	256	100,0		Toplam	256	100,0
Aylık Gelir	500tl ve	27	10,5	Aylık Gelir	1501–	48	18,8
	500–1000	39	15,2		2000+	85	33,2
	1501–2000	57	22,3		Toplam	256	100,0

Tablo 1’e bakıldığında, katılımcıların %52’sinin erkek, %48’inin ise kadın olduğu görülmektedir. Öte yandan katılımcıların yaş aralıkları incelendiğinde, katılımcıların büyük çoğunluğunun (%97,6) 16–25 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Katılımcıların anne ve baba eğitim seviyelerine baktığımızda ise baba eğitim durumunun çoğunluğunun (%54,3) ilköğretim, anne eğitim durumunda ise yine çoğunluğunun (%68,0) ilköğretim mezunu olduğu tespit edilmiştir. Katılımcıların aile gelir durumunda ise çoğunluğun (%52,0) 1501 TL ve üzeri bir gelire sahip olduğu görülmektedir.

Araştırmada kullanılan “*Empatik Eğilim Ölçeği* (Cronbach’s Alpha; $\alpha=,773$)” ile “*Rekreatif Faaliyetlerle Sosyalleşme Ölçeği* (Cronbach’s Alpha; $\alpha=,869$)” güvenirlik analizi sonuçları doğrultusunda her iki ölçekte oldukça güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Empatik Eğilimleri Arasındaki Farklılığa İlişkin T-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{X}	Std.S.	Levene Testi		T-Testi		
					F	Sig.(p)	t	Sd.	Sig.
Empatik Eğilim	Erkek	133	3,34	,560	4,44	0,36	-1,967	239	0,05
	Kadın	123	3,46	,401					

Gerçekleştirilen t-testi analiz sonuçlarına göre Levene testi F değeri ($F=4,444$) değeri ve p ($p=0,36$) değeri sonuçları doğrultusunda varyansların eşit olmadığı belirlenmiştir. Bu doğrultuda analiz sonuçları T-testi tablosundan yorumlanmaya devam edildiğinde t değerinin $t=-1,967$ olduğu, p değerinin de ($p<0,05$) $p=0,05$ değerinde olduğu tespit edildiğinde dolayı gruplar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda grup ortalamaları tablosuna baktığımızda kadınların empatik eğilimlerinin erkeklere oranla anlamlı derecede fazla olduğu görülecektir. (Erkek: $\bar{X}=3,34$; Kadın: $\bar{X}=3,46$). Dolayısıyla kadınların empatik eğilimlerinin erkeklere oranla daha yüksek olduğu araştırma sonucunda tespit edilmiştir. Ayrıca, diğer sosyo demografik değişkenlerle empatik eğilim değişkeni arasında yapılan fark testleri sonucunda istatistiksel olarak anlamlı başka bir bulguya rastlanmamıştır.

Tablo 3. Korelasyon Analizi Sonuçları

		Rekreasyonel Faaliyetlerle Sosyalleşme	Empatik Eğilim
Rekreatif Faaliyetlerle Sosyalleşme	Pearson Korelasyon	1	,456**
	Anlamlılık (Sig.)		,000
	N	256	256
Empatik Eğilim	Pearson Korelasyon	,456**	1
	Anlamlılık (Sig.)	,000	
	N	256	256

Gerçekleştirilen korelasyon analizi sonucunda Tablo 3. incelendiğinde empatik eğilim değişkeni ile rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme değişkeni arasında pozitif ve 0,456 kuvvetinde anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Regresyon Analizi Sonuçları

Model Özeti	Varyans Analizi		Parametre Tahminleri		
R ²	F değeri	Anlamlılık p değeri	Standardize edilmiş katsayı (Beta)	t istatistiği	Anlamlılık p değeri
,208	66,605	,000			
Rekreatif F. Sosyalleşme			,456	8,161	,000

Bağımlı Değişken: Empatik Eğilim

Tablo 4'de yorumlanması gereken en önemli değer modelin anlamlılığını gösteren F=66,605 değeri ve bu değer anlamlılık düzeyini gösteren p=0,000 değeridir. Araştırma sonucunda elde edilen bu bulgular modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu yönündedir. Kurulan regresyon modelinin açıklama gücü R²=,208'dir. Bu sonuca göre, bağımlı değişkendeki %95'lik değişim modele dâhil ettiğimiz bağımsız değişken tarafından açıklanmaktadır. Başka bir ifade ile empatik eğilim düzeyindeki değişimin %95'lik kısmı rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme düzeyindeki değişimler tarafından açıklanmaktadır. Tablo 1'de görüldüğü gibi regresyon analizi sonucunda katsayıların tahmin değerleri (β =,456) ve bunlara ilişkin (t=8,161) t değeri yer almaktadır. Araştırma neticesinde bireylerin rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme düzeylerinin empatik eğilimleri üzerinde pozitif yönlü (β =,456) ve anlamlı (p=0,000) bir etkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bu doğrultuda rekreatif faaliyetlerle sosyalleşen bireylerin empatik eğilimlerinin arttığını ve diğer insanlarla aynı ortamı paylaştıklarında onları anlama ve duygudaşlık çabası içerisinde olduklarını ifade edebiliriz. Bu doğrultuda bireylerin sosyalleşme süreçlerinde önemli bir yeri olan rekreatif faaliyetlerin kişilerin empatik eğilimlerini ve duygudaşlık noktasında kendilerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Dolayısıyla bireyler, diğer insanların duygu ve düşüncelerini anlamada önemli bir yeri olan empatik eğilimlerini, rekreatif faaliyetler sayesinde de geliştirebilmektedirler.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Sosyalleşme, bir süreç olarak bireyin doğumuyla başlamakta ve tüm yaşam boyu sürmektedir. Rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme ise, günlük yaşamın sıkıcılığından kurtulmak ve başka insanlarla etkileşerek toplumsal bir kişilik kazanmak için gereklidir. Rekreatif faaliyetleri, sosyalleşmeye katkı sağlayan önemli bir hizmet sürecidir. İnsanların rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmesinde karşısındakini anlaması ve ona uygun hareket etmesi için empati yeteneğinin gelişmiş olması gerekmektedir.

Bu doğrultuda rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmenin bireyin empatik eğilimi üzerindeki etkisinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada, bireylerin rekreatif faaliyetlerle sosyalleşerek empatik eğilimlerini arttırdıkları ve diğer insanlarla daha rahat duygudaşlık içerisinde oldukları belirlenmiştir. Çalışmada yapılan analizler sonucunda katılımcıların empatik eğilimleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmadaki kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha yüksek empatik eğilime sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca, Pala (2008)'nin yapmış olduğu çalışmada da cinsiyet değişkeni ile empatik eğilim arasında anlamlı bir farklılık olduğu belirlenerek, bu farklılığın kızlar lehine olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun temel sebeplerinden bir tanesi kızların sosyal beceriler ve ilişkileri yürütebilme

kabiliyetlerinin daha yüksek olmasından kaynaklanabilmektedir. Aynı zamanda diğer insanları anlama ve onların duygu durumlarını daha rahat anlayabilme özellikleri de kızların erkeklere oranla daha yüksek empatik eğilime sahip olduklarının bir diğer göstergesi olabilmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin diğer sosyo-demografik özelliklerine (yaş, anne-baba eğitim durumu, aylık gelir miktarları, öğrenim gördükleri üniversite) göre empatik eğilimleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bu kapsamda, Korur, Öncü ve Kılıç (2016)'ın araştırma sonucunda ise empatik eğilimin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Korur vd. (2016)'nin araştırmasında ise diğer sosyo-demografik özelliklere göre empatik eğilimin farklılaştığı tespit edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer analiz bulgusu ise rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme ve empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişkinin olduğudur. Bu doğrultuda rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmenin bireylerin empatik eğilimleri üzerinde pozitif yönde ve anlamlı bir etkisinin olduğu da tespit edilmiştir. Bu bulgular ışığında bireyin empatik eğiliminin gelişmesinde rekreatif faaliyetlerle sosyalleşmenin önemi büyüktür. Dolayısıyla bireyler diğer insanlarla birlikte serbest zaman aktiviteleri gerçekleştirerek sosyalleşirler ve bu sosyalleşme süreci aracılığıyla, birlikte vakit geçirdikleri diğer bireyleri anlamaya ve onların bakış açılarını idrak etmeye çalışırlar. Bu durumda bireyin empatik eğilimini geliştiren etkenler arasında değerlendirilebilir. Bununla birlikte bireylerin empatik eğilimini geliştiren tek etken rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme düzeyleri değildir. Zira Karagüven (2015) yapmış olduğu çalışmada, bireylerin empatik eğilimini geliştiren diğer etkenleri, sevgi, saygı, anne – baba ilgisi, kitap okumak, film izlemek, evcil hayvan beslemek, okul öncesi eğitim vb. şeklinde sıralanmıştır.

Sonuç olarak araştırmanın amacı doğrultusunda rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme ve empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda rekreatif faaliyetlerle sosyalleşme ile empatik eğilim arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Bu doğrultuda empatik eğilimleri yüksek olan bireylerin karşısındakinin duygu ve düşüncesini anlaması kolaylaşır. Ayrıca iletişim kurma becerilerinin de gelişebileceği ifade edilebilir. Rekreatif faaliyetlerin, bireyin sosyalleşmesinin yanında, başka insanlarla iletişim kurma kabiliyetini geliştirmesine, diğer insanları daha kolay anlamasına, sosyal ilişkileri yürütebilme yeteneğine sahip olmasına ve en nihayetinde de empatik eğilimine yani duygudaşlığına önemli ölçüde katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Atalay, A. (2012). Bireylerin Sosyal Algı ve Sosyalleşme Düzeylerinin Gelişiminde Rekreatif Uygulamaların Önemi. Antalya: *I. Rekreatif Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, 12-15 Nisan 2012, ss: 958 – 970.
- Bahar, H. İ. (2008). *Sosyoloji*. 2. Baskı, Ankara: Uşak Yayınları.
- Bardakçı, S. (2010). Çevrimiçi Öğrenme Ortamında Algılanan Sosyalleşme Ölçeğinin Geçerlilik ve Güvenilirlik Çalışması, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakülte Dergisi*, 43 (1): 21 – 25.
- Berne, E. (1988). *Psikiyatri ve Psikanaliz Rehberi*, İstanbul: Yaprak Yayınları.
- Bucher, C. A. ve Bucher, R.D. (1974). *Recreation for Today's Society*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Cüceloğlu, D. (1999). *İnsan İnsana*, 20. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çaha, Ö. (1999). Spora Yaslanarak Bir Nefes Almak, *Düşünen Siyaset Dergisi*, 1, 115-125.
- Demir, Ş., Demir, M. ve Babat, D. (2012). Turizm Bölümü Öğrencilerinin Serbest Zaman Gereksinimi-Serbest Zaman Doymu İlişkisi Algılamaları, Antalya: *I. Rekreatif Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, 12-15 Nisan 2012, ss. 914 – 920.
- Doğan, İ. (2008). *Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Bir Faaliyet Olarak Halk Oyunlarına Katılım Nedenleri*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dökmen, Ü. (2004). *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çalışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ertürk, Y. D. (2010). *Davranış Bilimleri*. İstanbul: Kutup Yıldızı Yayınları.
- Karagüven, M. H. (2015). *Empati ve Sosyal Zekâ*. *International Journal of Social Science*, 34, 187-197.
- Karaküçük, S. (1999). *Rekreatif-Boş Zaman Değerlendirme*, Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Karaküçük, S. (2005). *Rekreatif: Boş Zamanları Değerlendirme*, Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kılbaş, Ş. (2004). *Rekreatif Boş Zamanları Değerlendirme*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Koçel, T. (2010). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları

- Korur, E. N., Öncü, E. ve Kılıç, S. K. (2016). Eleştirel Düşünme ve Empatik Eğilim İlişkisi: Beden Eğitimi Öğretmeni Adayları Örneği, *Journal of Computer and Education Research*, 4(8), 179-205.
- Metin, T. C. (2013). Boş Zaman Sosyolojisi Kapsamında Toplumsallaşma İlişkileri ve Boş Zaman Değerlendirme Biçimlerinin Geleceği, Aydın: *II. Rekreasyon Araştırma Kongresi Bildiri Kitabı*, 31 Ekim-3 Kasım 2013, ss. 541 – 543.
- Özbey, S. ve Müberra Ç. (2011). *Rekreasyon Temelleri İçinde: Spor Bilimlerine Giriş*, Ankara: Spor Yayınevi.
- Özodaşık, M. (2009). *Kişilerarası İletişim Sürecinde Algı İkna ve Empatik İlişkiler*, Birinci Baskı. Konya: Tablet Kitabevi.
- Pala, A. (2008). Öğretmen Adaylarının Empati Kurma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23(23), 13-23.
- Yenigün, Ö. ve Doğduay, G. (2012). Mental Retardasyonlu Çocuklarda Rekreasyon Faaliyetlerinin Sosyal Gelişime Etkilerinin İncelenmesi. Antalya: *I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi Bildiri Kitabı*, 12-15 Nisan 2012 ss. 1013- 1021.
- Yetim, A. (2011). *Sosyoloji ve Spor*. Ankara: Berikan Yayınevi.